

Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu (MRL 66§)

Aika 11.9.2024 klo 12-14:50

Paikka Hybridi-kokous: Askonkatu 2, BW Tower, 5. krs, kokoushuone Kortteli / Teams

Kutsutut Valtion aluehallinnon viranomaiset, valtion viranomaiset keskushallinnon tasolla, naapurikunnat, erityistehtäviä hoitavat yhteisöt, Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä, Lahden kaupungin hallintokunnat.

Läsnä

Sääksniemi Johanna, Lahden kaupunki
Peltonen Petri, Lahden kaupunki
Lahtinen Jatta, Lahden kaupunki
Silvast Maria, Lahden kaupunki
Heinäaro Aliisa, Lahden kaupunki
Martikainen Jaana, Lahden kaupunki
Airamo Marjo, Lahden kaupunki
Granqvist Tiina, Lahden kaupunki
Alaluukas Juha, Lahden kaupunki
Kempainen Mika, Lahden kaupunki
Helminen Juha, Lahden kaupunki
Venäläinen Miikka, Lahden kaupunki
Suokas Sanna, Lahden kaupunki
Tikkala Jaakko, Lahden kaupunki
Malin Ismo, Lahden kaupunki
Nyström Aleks, Lahden kaupunki
Alho Olli, Lahden kaupunki
Virtanen Satu, Lahden kaupunki
Lehtoranta Suvi, Orimattila
Ahtiainen Anna-Kaisa, Hämeen ELY
Mehtonen Teppo, Hämeen ELY
Leukkunen Elina, Uudenmaan ELY
Rantala Jouni, Suomen metsäkeskus
Koskela Harry, Lahden Talot oy
Viljamaa Raila, Päijät-Hämeen pelastuslaitos

1. Neuvottelun avaus ja järjestäytyminen.

Puheenjohtaja Johanna Sääksniemi aloitti kokouksen klo 12.02. Todettiin, että Petri Peltonen toimii sihteerinä ja että keskusteluosuus nauhoitetaan muistion kirjoittamista varten.

2. Osanottajat.

Todettiin kokouksen osanottajat.

3. Neuvottelun tarkoitus MRL § 66 mukainen yleiskaavoituksen ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu.

Todettiin neuvottelun tarkoitus.

4. Lausunnot ja muistutukset Lahden suunta -työstä 2021–2025

Todettiin, että saadut lausunnot ja muistutukset on toimitettu ennakkoaineistona 30.8.2024. Puheenjohtaja esitteli lyhyesti Lahden Suunta -työn sisällön, eli yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman, ja yleiskaavasta saatujen lausuntojen ja muistutusten keskeiset teemat sekä eri teemoista saadut kiitokset.

5. Vastineet lausuntoihin ja muistutuksiin.

Yhdistettiin kohtaan 6.

6. Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotukseen tehtävät muutokset nähtävilläolon jälkeen.

Todettiin, että vastineluonnokset lausuntoihin ja muistutuksiin on toimitettu ennakkoaineistoina 30.8 ja 6.9.2024. Vastineluonnokset sisältävät suunnitellut toimenpiteet ennen hyväksymiskäsittelyä. Lahden kaupungin edustajat kertoivat yleiskaavaehdotuksesta saatujen lausuntojen ja muistutusten aiheuttamista toimenpiteistä, muista teknisluonteisista korjauksista ja seuraavalle kierrokselle tai mahdollisesti tuleville kierroksille siirtyvistä teemoista, sekä kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman toimenpidekokonaisuuksien priorisoinnista ja näiden valintojen perusteluista.

7. Viranomaismielipiteet Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotukseen tehtävistä muutoksista.

Hämeen ja Uudenmaan ELYjen mukaan molemmat lausunnot oli otettu pääosin hyvin ja kattavasti huomioon. Kiertotalous ja maamassa -teema on kehittynyt hyvään suuntaan, ykkösindeksimerkintä on nyt hyvä ja ohjaava. Kakkosindeksin lisälause ei ole riittävän yksiselitteinen. Onko kyse alueella toiminnan seurauksena syntyvästä ja alueella käytettävästä jättemateriaalista vai voidaanko ajatella, että sitä voidaan hyödyntää jossain muuallakin? Määräyksestä ei käy ilmi, saako alueella vastaanottaa ja käsitellä sellaista materiaalia, joka käsittelyn seurauksena ei ole enää jätettä. Tulisi miettiä, pystyisikö määräystä vielä selkiyttämään. Kaupungin mukaan lainsäädännön muutostila on haasteena. Tulkintaan voi tulla väljyyttä kaavan voimassaoloaikana, joten jätestatukseen tai sen tulkintaan ei ole haluttu ottaa kantaa kaavamääräyksissä. Määräyksen henki on, että kakkosindeksin alueella voidaan ottaa vastaan jätestatuksella olevaa materiaalia, mutta alueella tapahtuva kiertotaloustoiminta olisi sen luonteista, että materiaalin ominaisuudet ja arvo paranee ("upcycling" toiminta) eli materiaalin jätestatus poistuisi ja sitä voitaisiin hyötykäyttää. ELY totesi, että liika ennakointi ei ole järkevää, koska uuden lainsäädännön lopputulema ei ole vielä tiedossa.

Vaikutusten arviointi on mennyt tosi paljon eteenpäin, mutta seuraavilla kierroksilla on vielä tekemistä sen suhteen. Valtavan hyviä selvityksiä ja laadukasta aineistoa on paljon, ja ne ovat tärkeitä ELYllekin. Aineiston iso tietomäärä tulisi tiivistää ja jäsentää kaavaselostukseen myös osallisia varten, jotta se tukisi kaavakartan tulkintaa.

Liito-oravien elinympäristö olisi ollut hyvä ottaa tällä kierroksella tarkemmin ja vahvemmin huomioon erityisesti tuoreen aineiston vuoksi. Luonnonsuojelualueiden perustaminen Metsähallituksen ja yksityisten mailla poikkeavat toisistaan jo lainsäädännön kannalta. Metsähallituksen hallinnassa olevan Enonsaaren alueen osoittaminen suojeluun varattuna alueena yleiskaavaan on maakuntakaavan mukaista. Myös muita Metsähallituksen hallinnassa olevia suojeluun varattuja alueita on osoitettu maakuntakaavassa ja yleiskaavassa, mutta perustettavien alueiden osalta yhteismerkintä tai indeksi voisi olla myös

käyttökelpoinen ja lähtökohtaisesti suositeltava. Joka tapauksessa olisi suositeltavaa käyttää yhteneväistä merkintätapaa Metsähallituksen suojelukohteille. Kaupunki totesi, että kaavamääräystä ollaan hieman muuttamassa SL-alueitten osalta. Merkintä sisältää myös alueita, jotka on ennakoivasti osoitettu suojeluun.

ELY huomautti, että meluntorjuntatarve jää piiloon kiertotalouskartalla ja että selvitys on vieläkin hieman suurpiirteinen tarkoitukseensa nähden. Meluvallien viitteellisyys ei myöskään käy ilmi kaavakartalta, joten tulisi selvittää, voiko kaavakarttaa jotenkin täsmentää. Seuraavalla kierroksella meluntorjuntatarve tulisi liittää suojelutarpeeseen ja esittää pääkartalla. Kaupungin mukaan meluntorjuntakohteita on pyritty tunnistamaan kiertotalousmielessä eli maan läjitykseen soveltuvina. Meluntorjuntasuunnitelma on valmistunut vastikään, mutta sen tulokset eivät vielä kartalla näy. Asiaa voidaan tarkastella seuraavalla kierroksella kokonaisvaltaisemmin.

Päijät-Hämeen liitolle sopii neuvottelu kaasulinjoista kaupungin kanssa. Liitolla on tarkoitus neuvotella myös Gasgridin kanssa maakuntakaavan luonnosvaiheessa. Maakuntakaavassa olevat merkinnät voidaan pitää yleiskaavassa. Liitto pohtii YM:n kanssa esim. maanalaisten asioiden, kuten kaasulinjat ja Päijännetunneli, poistamista jatkossa karttapalvelusta turvallisuushkien hallinnan vuoksi.

Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen mukaan tiedon julkisuutta on myös pohdittu. Kuntaliiton ohjeiden mukaan kaasulinjat ovat yhteiskunnalle tärkeää, ei-julkista tietoa, mikä tulisi huomioida asiakirjoissa. Kaupungin tulisi olla jatkossa yhteydessä väestönsuojelupäällikkö Mika Nevalaiseen ja kysyä, miten karttojen kanssa jatkossa tehdään. Yleisesti ottaen Suomessa aletaan tinkiä avoimuuden periaatteesta. Kaupunki totesi, että Gasgridin ja Fingridin verkot näkyvät tällä hetkellä julkisissa karttapalveluissa. Kuntaliitto on ohjeistanut asiassa, mutta pitää tarkistaa, että kaupungissa on sama käytäntö merkintöjen ja niiden julkisuuden suhteen. Lahti Energiasta todettiin, että verkkojen on hyvä näkyä kartoilla, mutta maanalaiset linjat voisivat olla vain viranomaisten nähtävillä. Lisäksi Lahti Energiasta pohdittiin, että vaikka kriittisen infran karttapalvelut toimivat vain Suomessa, onko tilanne sama myös Lahden karttapalveluissa. Kaupunki lupasi tarkastella tätä kokonaisuutta yhdessä Päijät-Hämeen liiton kanssa.

Kaupunki tiedusteli, aiheuttaako uusien kaasulinjojen lisääminen kaavaan jotakin nähtäville asettamiskynnystä. ELY totesi yleisesti, että kriittisen infran osalta ei ole tullut ministeriöltä uutta ohjeistusta sen suhteen, kuinka nämä tulisi kaavoissa esittää. Keskusteluja on myös Hämeessä käyty tapauskohtaisesti. Kaupunki totesi, että aiheesta on tulossa seminaari valtion ja kuntien edustajille. Kaupungin mukaan valtion ohjeistusta tullaan noudattamaan. Kaasuputkilinjoja mieluummin poistetaan kartoilta kuin lisätään, ja mitään sellaista ei tehdä, mikä aiheuttaisi painetta uudelle nähtävillä ololle.

Lahden ympäristöpalvelujen mukaan Enonsaaren suojelun eteneminen on hyvä asia. Kiinteistö on vuokrattu Tiirismaan osakaskunnalle, ja alue kiinnostaa kaupallisia kalastajia. Ympäristöpalvelut toivoo, että ELY ja Metsähallitus keskustelevat vesialueen luonnonsuojeluarvoista. Liito-oravat olisi ollut syytä ottaa huomioon yleiskaavassa, koska ne on kartoitettu. Yleiskaavakierroksen aikaperspektiivissä liito-oravien alueet olisi edelleen huomioitava kaavoituksessa, vaikka jostain alueilta eläin olisikin poistunut. Lisäksi luonnonsuojeluohjelman huomioiminen yleiskaavassa olisi ollut toivottavaa. Puutteiden kanssa tullaan kuitenkin toimeen, kunhan ne korjataan tarvittavin osin seuraavalla kierroksella. Kaupunki muistutti, että maakuntakaavassa on maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävä ratavaraus, joka tulee huomioida luonnonsuojeluohjelman valmistelussa.

Suomen metsäkeskus tiedusteli ulkoilureittien turvallisuuskartoituksista. Ne ovat ajankohtaisia aina talvella, ja mm. puiden poistotarpeet ulkoiluverkoston lähialueelta tulisi huomioida turvallisuusnäkökulmasta. Kaupunki vastasi, että yleiskaavassa esitellään tavoitteellinen ulkoilureittien verkosto kokonaisuutena, mutta ei oteta kantaa kyseessä oleviin asioihin.

Hollolan kunta esitti, että merkittävän luontoverkoston nuoli elinkeinoelämän alueelle tulisi siirtää tai poistaa kuntien rajalla VT4:n kohdalla. Salpakankaan alueelle tulisi osoittaa elinkeinoelämän aluetta myös Lahden puolelle. Viherverkostot kohtaavat muuten hienosti, mutta Riihelän ulkoilureitistön jatkuvuus kuntarajalla tulisi turvata. Kaupungin mukaan ratkaisuvaihtoehtoja ei ole ehditty valmistella. Asiaa tarkastellaan, ja jos ei nyt pystytä vastaamaan niin selvitetään ensi kierroksella.

8. Lahden suunta -työn eteneminen ja jatkotoimenpiteet.

Puheenjohtaja esitteli vuoden 2024 aikataulun. Esittelyjä pidetään syys-lokakuussa ja hyväksymiskäsittely on joulukuun alussa.

9. Neuvottelun päättäminen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.08.